

ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Γιώργος Πουκαμισάς¹

Ξεκινώ από την τετριμμένη διαπίστωση: ο πόλεμος του ζεύγους ΗΠΑ - Ισραήλ εναντίον του Ιράν, κείται εντελώς πέραν του οικουμενικού Διεθνούς Δικαίου και των παγκοσμίων θεσμών, όπως αυτοί συστάθηκαν μετά τον Β΄ Π.Π. Δεν υφίσταται πιά διεθνής τάξη, παρά μόνο διεθνής αταξία, ενώ συντρέχουν προϋποθέσεις, από αυτήν την επικίνδυνη επιχείρηση, για συνεχή κλιμάκωση των εχθροπραξιών και διολίσθηση σε συνθήκες παγκοσμίου πολέμου.

Να έχουμε υπόψη ότι από όλες τις χώρες της περιοχής, το Ιράν με την αυτοκρατορική κληρονομιά του διαθέτει την πλέον συμπαγή και συνεκτική αντίληψη για την εθνική του υπόσταση και έχει την πιο επεξεργασμένη στην βάση του εθνικού συμφέροντος πολιτική φιλοσοφία, από πολλά κράτη της δυτικής και της νότιας Ασίας. Χώρα με αυτά τα χαρακτηριστικά, σήμερα υπό το θεοκρατικό καθεστώς, είναι πολύ δύσκολο να υποτάξει ο ξένος.

Το Ισραήλ εκτιμά ότι μπορεί να εξαλείψει άπαξ δια παντός αυτό που θεωρεί ως την υπαρξιακή απειλή που προέρχεται από το Ιράν. Φιλοδοξεί να διασπάσει την χώρα αυτή, όπως συνέβη με το Ιράκ πριν 23 χρόνια, χωρίς τότε δική του επιχειρησιακή εμπλοκή. Σημειώνει κάποιες τακτικές επιτυχίες, στρατηγικά μετεωρίζεται και γεννά στους εταίρους του προβληματισμό.

Οι ΗΠΑ πάλι επιδιώκουν, καθώς έχουν μπει σ αυτόν τον άγονο στροβιλισμό, να εξαλείψουν την προβολή της Ευρασίας στον Ινδικό Ωκεανό, που είναι ακριβώς το περσικό κράτος και να ελέγξουν τις πλουτοπαραγωγικές πηγές του. Η επίθεση σχετίζεται, τουλάχιστον εν μέρει, με τον κεντρικό στόχο που σταθερά είναι η αναχαίτιση και στη συνέχεια καθήλωση της Κίνας. Ο Πρόεδρος Trump διαπιστώνει ότι η αποκόλληση της Μόσχας από το Πεκίνο, δεν είναι ευχερής ούτε ταχείας αποδόσεως διαδικασία. Βλέπει ότι η πολιτική του περί την Ουκρανία σκοντάφτει, χάρις στους Ευρωπαίους εντός του ΝΑΤΟ συμμάχους, σε μεγάλα εμπόδια. Ωθείται λοιπόν, μέσω του Ιράν να περισφίξει την Κίνα. Στο πεδίο αυτό ο κ. Trump παίζει με την φωτιά, παρά την προς ώρας χλιαρή λεκτικά στήριξη, κυρίως από την Ρωσία. Το Ιράν είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος προμηθευτής πετρελαίου της Κίνας. Αλλαγή καθεστώτος ή καταστροφή των υποδομών του Ιράν, θα αποβεί άκρως αρνητική για το Πεκίνο. Το Πεκίνο έχει συνεπώς ζωτικό συμφέρον να στηρίζει το Ιράν με όλα τα πρόσφορα μέσα, χωρίς να υπεισέρχεται στην ενδοκαθεστωτική δομή της χώρας. Μα είναι η προαναγγελθείσα δεύτερη συνάντηση των προέδρων ΗΠΑ - Κίνας δυνατή, όσο συνεχίζεται ο πόλεμος;

Η Ευρώπη, περιλαμβανομένης της χώρας μας και της Κύπρου, δεν μετέχει στον πόλεμο επιλογής ΗΠΑ - Ισραήλ κατά του Ιράν, αλλά αφενός εκ των πραγμάτων σύρεται προς την κατεύθυνση αυτή, αφετέρου η οικονομία της, σε αντίθεση με την πέραν του ωκεανού και

---

¹ Πρόεδρος ε.τ., Δρ Πανεπιστημίου Αιγαίου, Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Γεωγραφικών Μελετών Ο ΣΤΡΑΒΩΝ.

ενεργειακά αυτόρκτη Αμερική, με το κλείσιμο των Στενών του Ορμούζ θα υποστεί νέο πλήγμα σε συνέχεια της δοκιμασίας λόγω Ουκρανίας.

Η Ρωσία, όπως έχουμε ήδη σχολιάσει, επωφελείται: το περίφημο 20ο πακέτο κυρώσεων εξατμίζεται, καθώς η ηπειρωτική Ευρώπη ανακαλύπτει την αξία της ροής ρωσικών υδρογονανθράκων, ενώ ενισχύεται η θέση της Μόσχας στις ενδο-ευρασιατικές ισορροπίες.

Ο πόλεμος αυτός δεν θα κάνει πλέον ελκυστικές τις συμφωνίες του Αβραάμ. Έχει ήδη ανακόψει την εξομάλυνση των σχέσεων των δυνασκειών του Κόλπου με την Τεχεράνη, αλλά δεν θα αυξήσει τον αριθμό των αραβικών χωρών που θα προσχωρήσουν στις συμφωνίες αυτές.

Είναι ενωρίς για να σταθμιστεί τί θα κερδίσει τί θα χάσει η Ελλάδα, όταν κάποτε λήξει αυτός ο αποσταθεροποιητικός πόλεμος. Είναι προς ώρας θετικό ότι η Αθήνα αξιοποίησε το παράθυρο που άνοιξε η ιστορική συγκυρία και έχει μετασταθμεύσει μαχητικά α/φ F-16 και δύο φρεγάτες του Στόλου στον χώρο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Θα φανεί αν η παρουσία της ελληνικής Αεροπορίας και του Ναυτικού στην Μεγαλόνησο είναι δυνατόν να προσλάβει μονιμότερα χαρακτηριστικά, όχι για να τσιμεντώσει την από το 1974 de facto διχοτόμηση, αλλά για να αποτελέσει επιχείρημα αναθέρμανσης της διαδικασίας λύσης του Κυπριακού.

Ο πόλεμος με το Ιράν, πρέπει να τερματισθεί το νωρίτερο. Μια μεγάλη ευκαιρία χάθηκε, αφού οι Trump-Νετανυάχου επέτυχαν την εξόντωση της κεφαλής του καθεστώτος. Κάθε μέρα που περνάει η κατάσταση δυσκολεύει όχι μόνο για το Ιράν, αλλά για όλους τους εμπολέμους και τους φίλους τους.

Το ζήτημα του καθεστώτος είναι εσωτερικό. Η αλλαγή ή μεταρρύθμισή του επαφίεται στον ιρανικό λαό. Όσο καθυστερεί η επάνοδος στην τράπεζα των διαπραγματεύσεων, τόσο οι ΗΠΑ και το Ισραήλ, κοντά τους το σύνολο κρατών που ονομάζουμε Δύση, αλλά και η παγκόσμια κοινότητα, θα υποστούν απώλειες ασφάλειας και ευημερίας. Για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, θα μπορούσε να εξετασθεί η επί της ουσίας επάνοδος στο πλαίσιο της πολυμερούς συμφωνίας JCPOA (Joint Comprehensive Plan Of Action - Συμμετοχικό Συνολικό Σχέδιο Δράσης) που υπογράφηκε επί προεδρίας Obama το 2015, ενώ δραστηκός περιορισμός του πυραυλικού οπλοστασίου του ρεαλιστικά θα μπορούσε να συνδυασθεί με άρση των κυρώσεων και χορήγηση εγγυήσεων ασφαλείας από τα Μόνιμα Μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας ΟΗΕ.

Αλλά είμαστε μακριά από αυτά.

Γιώργος Πουκαμισάς
Κυριακή, 08 Μαρτίου 2026
Διεθνής Ημέρα της Γυναίκας

ΥΓ.: Μείζον θέμα, πέρα από την έκβαση αυτού του πολέμου, είναι το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κατ' εξοχήν των γυναικών, στις χώρες της Μέσης Ανατολής και της νότιας Ασίας.